

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím:

Forrás:

Emlékezés Eötvös Károlyra

Ujság
1942 dec. 12.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Eötvös Károly

Idő

"1942"

Személy

Emlékezés Eötvös Károlyra a politikusra, védőügyvédre és íróra

Németh Béla dr. kormányfőtanácsos egykori principálisáról, Eötvös Károlyról előadást tartott a Budai Kálvinista Férfiszövetségben. Előadásából vesszük a következő részleteket:

Eötvös Károly a magyar bünyű védelem klasszikus nagymestere volt, kit az ország minden részéből, de még messze külföldről is felkerestek és kérték tanácsát. Gyakran napokig vártak rá, hogy színe elé kerülhessenek. Élt Budapesten és az egész országban az a köztudat, hogy van egy Eötvös Károly, hatalmas szellemi erejű, bátor és független nagy ügyvéd, kihez mindenki fordulhatott, kit baj, jogsérelem és igazságtalanság ért. A mai viszonyok között látjuk igazán, mennyire hozzájárul a jogbiztonsághoz és a közbiztonsághoz a közönségnek az az érzése, ha ilyen hatalmas egyéniség van és védelmét igénybe lehet venni.

De Eötvös Károly nagynevű politikus is volt, az ország egyik legjobb politikai szónoka, kora ifjúságtól országgyűlési képviselő, aki minden fontos politikai eseménynél hallatta nagy érdeklődéssel várt szavát. Volt nagyhatalmú publicista is, vezércikkeit reggelenként izgalmas kíváncsisággal és élvezettel olvasták.

— Azonkívül Eötvös Károly író is volt a javából, ki feltűnést kellett tözgyökeres magyarzatú és erejű erdelti stílusával.

— Ennyi komoly nagy feladat elvégzése mellett Eötvös Károly színes egyéniségéhez tartozott még humoros elbeszélő és adomázó őseredeti tehetsége. Megcsillant ez ügyvédi, politikai működésében is, elkápráztatta vele országos híres törzsasztalának nagyszámú hallgatóságát napról-napra, kik között voltak neves politikusok, írók, tudósok, legfelső nevezetes bírák és vidéki előkelőségek. Jellemző, hogy Budapesti polgársága kedvencét egyszerűen vajdának nevezte el; e cím a Függetlenségi Pártból indult ki. Sokat jelent az ilyen spontán címadományozás, ez egy fajtája a közhangulat megnyilatkozásának. A vajda cím patriarkális főnökséget, szellemi fejedelmi nagyságot jelentett.

— Így áll előttünk Eötvös Károly. Külső megjelenésében tipikus magyar, kit nem lehet összehasonlítani némettel, franciával vagy angollal, se szláv néppel. Feje gömbölyű, szeme csillogott az értelemről és szellemi erőről, szája igazi mesemondó száj, a humor játszi mosolyával, hangja öblös, tisztacsendű, erőteljes férfihang, fizikuma hatalmas erejű. Ugyhoggy képes volt napokon át szónokolni a fáradság minden jele nélkül, miközben a hall-

gatóság feszült érdeklődése egy pillanatra sem lankadt el.

— Miként gondolkozott Eötvös Károly mint ügyvéd a védelemről, erre nézve néhány nézetét itt adom: A rend szeres védelem alig 150 esztendő, a szabad, független és okszerű védelem nem sokkal idősebb 50 esztendőnél. Gyakran ítélték el ártaftan embereket, a bírák erkölcsi felelősségét célszerű volt megosztani a védelemmel. Köztapasztalás szerint a vádlói tiszteket, nyomozó rendőrséget, a bírósági szakértőket sokszor a szenvedély, elfoglaltság, önző gondolat vezérli, kellett tehát a védelem ellenőrző szerepe, hogy a bűne ne jusson nagyobb büntetés, mint amekkorát a törvény megenged és az igazság megkövetel. A védelem felállításának oka a szeretet is, az érző szívek könnye, a könyörület és részvét Istenhez méltó indulata. A védő szeretettel fordul a bűnőshöz, óvja a kétségbeeséstől, felismeri mentségeit és kikeres mindent, ami enyhíthet sorsán s nyugalomra bírja már összetört lelkét. Az ügyvédnek nemcsak tudása, hanem kötelességérzete és bátorsága is kell, hogy legyen, szembeszáll a váddal, a tanúk tévedéseivel és a szakértők eselleges furfangosságával — az elítélt végighallgatja, megnyugszik a bíráskodásban, meghajlik az ítélet igazsága előtt, mert hiszen nem volt elhagyatva, neki is volt szószóója.

*

— Amilyen szívvel-lélekkel volt Eötvös Károly ügyvéd, oly szívvel-lélekkel volt korának egy legnevezetesebb politikusa, honatya és székesfővárosi városatya. A Függetlenségi Párt parlamentum működésében, vidéki gyűlésein és a sajtóban is nagy politikai tevé-

kenységet fejtett ki. A párt egyik vezéremberévé lett, a tömeg szenvedélyeinek sobasem hízelt, mégis az 1881-iki választásnál már annyira népszerű volt, hogy több mint 20 kerület hívta meg képviselőjelöltjének és két nagy kerület meg is választotta. Sok éven át volt Nagykörös egyhanguan választott képviselője, nemcsak a kerület nagy bizalma fordult feléje, hanem egészen családias, patriarkális viszony fejlődött ki közte és választói között.

— Mint a nyári mennydörgős záporosó, úgy zuhogott beszédeinek árja

súlyos érvléseivel és villámszerű ötleteivel, majd felengedett és a humor aranyugara felderítették a szíveket. Nagy politikai küzdelmekben volt része — mint maga írja — az alkotmány tisztaságáért, a becsületes kormányzásért, a képviselői függetlenségért, a haladás és jogegyenlőség nagy intézményeiért.

— Körülbelül ötszáz beszédet mondott, ezek legnagyobb része a parlamentben hangzott el. Egyes beszédek hatása csodálatos volt, aminőt kortársai közül senki el nem ért. Maga Eötvös Károly mondja egy helyen, hogy szónoklataiban és írásaiban a nemzet lelke, a magyar faj szelleme és a magyar nyelv szentsége és gazdagsága él, küzd az idegen befolyás ellen.

— Rendkívül érdekes és jellemző, amit Eötvös Károly élete feladatának felismert. Nagy történelmi korszak után kicsinyesnek és bágyadtnak tartotta a maga korszakát. Élete feladatát — írja — akként jelölte meg a

gondviselés és az ő elszántasága, hogy a nemzeti eszmék hirdetője, a magyar faj igazságainak lankadatlan képviselője legyen.

— Nagyon emlékezetes az egyházpolitikai viták alkalmával tartott nagy beszéde, ez kitöltötte a képviselőház aznapi teljes ülését. Szilágyi Dezso nem vette le róla a szemét, az egész ház ünnepi hangulatban volt.

— Különösen kiűnt elbeszélő- és leírótehetsége. Mikor egyszer egy parlatszekeret minden alkatrészével leirt, az oly tökéletes volt, hogy semmiféle festő azt különbül nem állíthatta volna élénk. Irodalmi munkáinak iránya egyéni, eredeti, világos és tiszta, sok ősmagyar népies kifejezés Arany Jánosra emlékeztet.

— Eötvös Károly egyénisége oly gazdag és színes, hogy érdemes róla gyakran megemlékezni. Össze kellene gyűjteni még kiadatlan országgyűlési beszédeinek egy részét, írásait és adomáit. Gazdag kincsebányát jelent Eötvös Károly munkássága, ebből meríthet a jövő nemzedék is. Erőtelmes volna összegyűjteni jogi munkáit is, hogy e pályára készülők tanuljanak és csiszolódjanak.

— Eötvös Károly születésének 100 éves fordulóján kérjük Istent, áldja meg a magyar anyákat, hogy oly magyarok szülessenek, mint aminő Eötvös Károly volt.